

Oponentní posudek diplomové práce Kamily Rokytové "Někdy doma"

Mgr.A. Lenka Klodová, Ph.D.

Práce Kamily Rokytové se zabývá mateřstvím a sochařstvím a nejspíš proto jsem byla zvolena za oponentku.

Při prvním setkání a seznámení se s rozpracovaným projektem jsem prohlásila, že tento projekt pro mě spadá do kategorie lidové tvořivosti. Navazovala jsem tím na téma teoretické diplomové práce studentky i na skutečný zdroj tvorby a inspirace, který autorka sama zmiňuje: po narození dítěte, v záplavě nového citu, silnějšího a zvláštnějšího, než vše dosud poznané, si matka intenzivně uvědomuje velkolepost a jedinečnost okamžiku a pokusí se ho všemi svými schopnostmi zaznamenat a tím uchovat. Některá matka zuřivě fotografuje, jiná háčkuje a sochařky si své dítě umodelují. Je to tvorba vedená tělesnou chemií, není motivovaná ani modelérskou zkušeností, ani konceptem, ani vztahem k výtvarnému umění, ale endorfiny v těle a odzbrojující vůně za ouškem mimnka. Z tohoto hlediska jsem přiřadila dílo Kamily do kategorie lidové tvořivosti.

Tato situace se přihodí mnohým, ale ne každému se podaří specifický životní moment tvorbou překotit v umělecké dílo. Sama mám malou sádrovou hlavičku, kterou bych ani nechtěla nikomu ukazovat.

Kamile se přetavení v umělecké dílo velmi povedlo. Nástroj, kterým se jí podařilo vymanit se z modelace uhranuté mateřskými city, spočívá v konceptualizaci sochy. Použila tři výrazné konceptualizační postupy: změnu měřítka, kombinaci reálných a velmi osobních materiálů s materiály technickými interpretujícími a kontrolovanou barevnost. Modelované figury dvou malých dětí ve zhruba 2/3 životní velikosti umístila na zmenšeninu vlastní originální postele, doplněnou zmenšeninami originálních doplňků. Vše provedeno v bílé barvě, která je však bílou přirozenou, ne neutrální, je to bílá lamina na dřevě, bílá textílie, bílá doplňků.

Výsledek působí jako živý sen, sen o obyčejné události, ale sen krásný. Objekt zneklidňuje svou blízkostí k realitě: věci a materiály jsou skutečné, ale svým měřítkem se vymykají běžné použitelnosti. Vše je skutečné jen ze dvou třetin.

Ve středu vnímání objektu stojí velmi silný paradox, který je vytvořen volbou použitých materiálů. Zatímco postel, matrace, polštáře a doplňky jsou ze skutečných materiálů, hlavní objekty projektu - sochy miminek - jsou modelované a převedené do materiálu, který s běžným životem nesouvisí, který odkazuje k sochařské praxi. Dochází tak k paradoxu, kdy věci a objekty, které jsou pro život pouze pomocné, jsou měkčí, pohyblivější a "živější" než ty části instalace, které mají zobrazovat živé tvory, děti. Děti jsou převedeny do materiálu, který by měl beze změny vytrvat po dlouhou dobu, zatímco ostatní "měkkou" instalaci je možné předělávat, zničit a znovu obnovit jinak. Replika postele je dokonce provedena se všemi funkčními šuplíky, takže je možné ji nějakým způsobem užívat, uvést v život, kdežto děti navždy zůstanou v podobě sošek, zastavené v čase. Kamila tak vyjadřuje výtvarným jazykem, co je smyslem díla, tedy touha zastavit čas, zafixovat vzácný okamžik.

Zmínila bych dva body projektu, ve kterých pro mě není jasno: podloženost poměru zmenšení měřítko - uvítala bych například modely nebo skicy zkoumající, jak by působilo měřítko ještě menší nebo naopak bližší realitě, a počet soch dětí na posteli. V počtu dvou nedokážu postřehnout záměr autorky zachycovat své dítě v různých fázích vývoje. Jak by se vyznění sochy posunulo při instalaci s jedním dítětem nebo naopak se třemi? Byl by možný sochařský "časosběr" v pravidelných intervalech?

Realizace diplomové práce je podle mého názoru velmi zdařilá a přála bych si, aby se autorce dařilo podobnou metodou, kterou bych nazvala sochařskou sociální konceptualizací, zachycovat i další životní situace a témata.

Navrhuji hodnocení B.

V Praze dne 9.5.2011

Lenka Klodová